

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Student-stage bij het Kabinet van de Commissaris der Koningin: Stageverslag

Zwieten, A.J. van

Citation

Zwieten, A. J. van. (2002). Student-stage bij het Kabinet van de Commissaris der Koningin: Stageverslag. *Bestuurskundige Berichten*, 17(2), 15-17. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234475>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234475>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

vast en kan de Kamer alleen op detail-niveau nog wijzigingen aanbrengen. Daarom is het volgens Kamerleden onmogelijk om zich op de hoofdlijnen van beleid te richten. Maar de regering geeft aan ook al rekening te houden met de wensen van het parlement. Het tijdens de debatten aandacht besteden aan de hoofdlijnen van beleid is maar één onderdeel van VBTB. Als volgens de Kamerleden de doelstellingen al vast staan, zouden ze zich in discussies wél kunnen richten op instrumenten en de daarbijbehorende budgetten of op andere aspecten van de resultaatgerichte overheid zoals bijvoorbeeld prestatiegegevens en streefwaarden. De Kamer kan tijdens de debatten ook op deze aspecten sturen. Dat is nu nog te weinig gedaan.

Ten derde wordt de begroting gebruikt als politiek instrument in de strijd tussen de partijen, tussen coalitie en oppositie en tussen regering en parlement. De begrotingsdebatten zullen, volgens Kamerleden weinig veranderen, omdat het politieke spel en politieke belangen altijd een grote rol zullen blijven spelen. Hier ligt een rol voor de voorzitters van

de Kamercommissies en de Tweede Kamer om meer te sturen op het soort discussie dat plaatsvindt. Wanneer Kamerleden bijvoorbeeld te veel afwijken van het eigenlijke onderwerp van het debat (de begroting) kan de voorzitter ingrijpen. Daarnaast kunnen Kamerdebatten aan een strengere tijdslimiet worden gebonden. Hierdoor worden de Kamerleden gedwongen om meer op hoofdlijnen te discussiëren.

Naast de interne en politieke factoren werden nog twee op zichzelf staande factoren genoemd die de debatten in de Tweede Kamer hebben beïnvloed. De eerste factor is de aankomende verkiezingen. Door de verkiezingen komen voornamelijk belangrijke verkiezingsonderwerpen aan bod en raakt VBTB op de achtergrond. De tweede factor is de evaluatie van Paars 2. De plenaire behandeling van de ontwerp-begroting stond dit jaar in het teken van de evaluatie van de afgelopen kabinetsperiode. Nu moet ministers en Kamerleden het jaar na de verkiezingen nog veel kennis, ook met betrekking tot VBTB, worden bijgebracht, terwijl het jaar voor de verkiezingen, de verkiezingsstrijd een

grote invloed heeft op het werk van deze personen. Wanneer Kamerleden en ministers langer dan vier jaar op hun post blijven zitten, is aan de ene kant een heel stuk kennis gewaarborgd en daarnaast krijgen de debatten een heel andere inhoud, omdat meer op doelstellingen en grote lijnen gestuurd en afgerekend kan worden. Minder vaak bepalen de verkiezingen en het inwerken van Kamerleden dan de inhoud van de debatten. Daarnaast moet de evaluatie van een regeerperiode niet tijdens de begrotingsdebatten plaatsvinden. Hiervoor kunnen de verantwoording of speciale evaluatie-debatten gebruikt worden.

De auteur is werkzaam bij het Ministerie van Financiën als beleidsmedewerker van de afdeling Beleids-evaluatie en -instrumentatie bij het directoraat-generaal van de Rijksbegroting.

Het onderzoek is uitgevoerd als stage-en scriptieopdracht voor de opleiding Bestuurskunde, Universiteit Leiden. Het artikel is op persoonlijke titel geschreven.

Bericht van het Bestuur

Zou jij het leuk vinden om een jaar actief te zijn voor de B.I.L.?

Smaakt een jaar commissiewerk naar meer of heb je ervaring opgedaan op andere gebieden die je denkt toe te kunnen passen op de B.I.L.?

Of zie je jezelf graag op zo'n mooie bestuursfoto staan?

Met andere woorden....

Heb jij bestuursambities? Denk er eens over na!

Wij houden in ieder geval onze oren en ogen open de komende tijd!

Met vriendelijke groet,

Het B.I.L.-bestuur

Student-stage bij het Kabinet van de Commissaris der Koningin

Albert Jan van Zwieten

Gegrepen door de monarchie als staatsvorm heb ik ervaring willen opdoen bij een bestuursseenheid die in haar werkzaamheden intensief met Koninklijk Huis coöpereert. Omdat het Kabinet van de Commissaris van de Koningin, naar mijn mening, een dergelijk eenheid is, heb ik, toen ik tijdens het mede door mij georganiseerde Landelijk Congres der Bestuurskunde de Commissaris der Koningin, mijnheer Franssen, ontmoette, bij hem geïnformeerd naar stage-mogelijkheden. Dit heeft er toe geleid, dat ik van 17 september 2001 tot 17 januari 2002 een stageplaats bij zijn Kabinet kreeg aangeboden.

zaken. Hieruit voort vloeien de hoofdtaken van de afdeling Kabinet welke te onderscheiden zijn in beleids-, adviserende, coördinerende en ondersteunende taken. Te weten: algemeen bestuurlijke en juridische advisering CdK (o.a. gemeentelijke bestuursvraagstukken; specifieke projecten en advisering); kabinetzaken (o.a. coördinatie burgemeester-aangelegenheden; advisering van en protocollaire zaken rond het Koninklijk Huis); openbare orde en veiligheid (waaronder begrepen de taken op het terrein van de rampenbestrijding en het terrein van de openbare orde c.q. politie) en tenslotte ondersteuning (o.a. archivering van stukken van de CdK als Rijksorgaan) en secretariaat CdK (o.a. documentaire informatievoorziening). Derhalve is het Kabinet van de Commissaris der Koningin van de provincie Zuid-Holland onderverdeeld in drie clusters: Kabinetzaken, Rampenbestrijding en Registratuur.

Zoals reeds aangegeven zijn met name de taken van Rijkswege het aanknopingspunt voor de één op één relatie van de afdeling Kabinet met de CdK. Deze taken brengen de vele vertrouwenskwesies met zich mee. Dit bepaalt mede de werkkarakteristiek van de afdeling zoals burgemeestersbenoemingen, bestuurskwesies en persoonlijke aangelegenheden van bestuurders. Korte en snelle lijnen op bestuurlijk en politieke niveau zijn ook op een ander vlak noodzakelijk en kenmerkend. De

afdeling Kabinet is in politieke bestuurlijke context een direct aanspreekpunt voor de CdK. Veelal speelt de afdeling Kabinet in op actuele en vaak onverwachte bestuurlijk juridische zaken en problemen.

De Stagewerkzaamheden Het takenpallet

Het Cluster Kabinetzaken houdt zich met een aantal van de hierboven genoemde uiteenlopende hoofdtaken van het Kabinet van de CdK bezig. Het richt zich op burgemeesters-aangelegenheden, advisering Koninklijk Huis over predikaten Koninklijk en Hofleveranciers en koninklijke erepenningen, Koninklijke onderscheidingen, advisering Buitenlandse zaken inzake benoeming en ontslag van Buitenlandse consulaire personeel, protocollaire aangelegenheden CdK, bezoeken van Koninklijk Huis en Ministers aan de provincie, werkbezoeken aan gemeenten en algemene kabinetzaken.

Binnen deze pallet van taken heb ik mij als student-stagair toegelegd op zoveel mogelijke taken. Hetgeen hieronder wordt beschreven.

Burgemeestersaangelegenheden

De provincie heeft sedert januari 2002 92 gemeenten. De CdK c.q. de Chef van het Kabinet (CK) is in al die gemeenten van de provincie op meerdere wijzen betrokken bij de burgemeesters. Ik heb ten behoeve van de 6 maands-, 1e 2e, 3e en 5,5 jaarsgesprekken memo's ter voorbereiding opgesteld. In de memo staat

de naam, de geboortedatum, de benoemingsdatum, de politieke richting, de carrièreloop van de desbetreffende burgemeester en de samenstelling van de gemeenteraad en het college vermeld. Daarnaast zijn potentiële gespreksonderwerpen, eventueel ondersteund met een bijgevoegd krantenartikel, het verslag van het laatste werkbezoek en betreffende passage uit een nota over de bestuurlijke positie gemeenten opgenomen in de memo.

Naast de voorbereiding heb ik zowel gesprekken van burgemeesters met de CdK als met de CK (met laatst genoemde op stadhuizen c.q. gemeentehuizen) bijgewoond. Tijdens deze gesprekken heb ik kritisch geluisterd, het gesprek opgetekend en af en toe mij deelgenoot gemaakt van het gesprek. Na afloop van het jaarsgesprek heb ik de aantekeningen uitgewerkt en opgenomen in het archief van de CdK, ter bevordering van inzichten in voorgenomen ontwikkelingen in het kader van het loopbaanbeleid van de betreffende burgemeester. Tevens heeft deze verslaglegging een preventieve kant. De CdK kan in een vroeg stadium in zijn hoedanigheid als vertrouwenspersoon van de burgemeester potentiële problemen signaleren en zo mogelijk (laten) oplossen.

Voor de burgemeestervacature van een bepaalde gemeente heb ik de met rede omklede aanbeveling van tenminste twee personen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geschreven. Daar de CdK krachtens artikel 6 van de Provinciewet hierin behoort te voorzien. In de aanbeveling heb ik meegenomen de procedure welke is gevolgd door de vertrouwenscommissie, een beschrijving van de gemeente, van

de profielschets van de vacature en een beschrijving van de kandidaten. Ook is er door mij een aanbeveling ter herbenoeming van een burgemeester geschreven. Deze aanbeveling was ook gericht aan de minister van BZK en gaf een beschrijving van de carrièreloop en de verdere gewenste stappen in de loopbaan, het gerealiseerd beleid, de toekomstvisie, het oordeel van de vertrouwenscommissie en het advies van de CdK.

Protocolaire aangelegenheden

Iedere derde dinsdag van september (Prinsjesdag) staat langs de route van de Gouden Koets een burgerdeputatie opgesteld. De afdeling Kabinet van de CdK van de provincie Zuid-Holland draagt zorg voor de begeleiding van deze burgerdeputatie. Afgelopen jaar was er een afvaardiging van de provincie Flevoland die de burgerdeputatie vormde. Ik heb meegeholpen de burgerdeputatie op te vangen op het provinciehuis. Vervolgens is de burgerdeputatie onder begeleiding van de afdeling Kabinet naar de plek langs de route gemarcheerd. Het was onder andere mijn taak de burgerdeputatie te wijzen op gedisciplineerd gedrag, op het unieke van dit voorrecht maar ook op het bijzondere karakter van deze Prinsjesdag in het licht van de gebeurtenissen van 11 september in New York en Washington D.C.. Nadat de Gouden Koets tweemaal langs de burgerdeputatie was gereden werd zij weer naar het provinciehuis begeleid.

Telkenmale als een lid van het Koninklijk Huis een officieel bezoek aflegt in de provincie is de CdK aanwezig. Alvorens een lid een bezoek aflegt wordt er een voorbespreking belegd. Op zo'n voorbespreking komen doorgaans de hofdame, een adjudant van Hare Majesteit de Koningin, het Kabinet van de CdK, het Kabinet van de Burgemeester van de gemeente waar het bezoek wordt afgelegd, de dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB), de politie, de gastorganisatie en veelal ook de eigenaren van de lokatie van het evenement. Op een voorbespreking wordt van een medewerker van het Kabinet van de CdK verwacht hij/zij acht slaat op

het protocol en de rol welke de CdK hierbij heeft. Na een voorbespreking wordt in een memo aan de CdK vermeld om wat voor een evenement het gaat, zijn rol en wie van het Kabinet hem begeleidt.

Bij een evenement is het aan de medewerker van het Kabinet van de CdK om onder andere achtzaam te zijn op het feit dat de CdK vóór het lid van het Koninklijk Huis arriveert. Tevens dat de CdK als eerste bij aankomst en als laatste bij vertrek het lid van het Koninklijk Huis respectievelijk begroet dan wel uitgeleide doet en afscheid neemt. Bij het VNO-NCW congres met Z.K.H. de Prins van Oranje in het Luxor Theater te Rotterdam, de Alcuin Awarduitreiking met H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden in het Ichthus Hogeschool gebouw te Rotterdam en bij de doop van het douaneschip 'Visarend' door H.M. de Koningin bij scheepswerf Damen te Gorinchem heb ik de CdK / de waarnemend CdK mogen begeleiden. Een Bijzondere officiële handeling van

Verscheidene burgers wenden zich tot de CdK met een diversiteit aan klachten.

de CdK tijdens mijn stageperiode was de overdracht van de gemeente Vianen van de provincie Zuid-Holland aan de provincie Utrecht. Binnen het Kabinet heb ik de opdracht gekregen rond deze overdracht een ceremonie te bedenken en te organiseren. Vast stond dat krachtens de wet van 18 oktober 2001 (staatsblad 521) artikel 1 de provinciegrens veranderd zou worden. Ik heb getracht dit feit op een historisch document (een met wapens en tekst versierd perkament) vast te laten leggen. Het proces verbaal is, tijdens een plechtige bijeenkomst op het stadhuis van Vianen, door beide CdK's ondertekend en aan de burgemeester van Vianen overhandigd. Daarnaast is er een gelegenheid gecreëerd voor de betrokken bestuurders

om kort op de overdracht in te gaan. Met de zogenaamde vlag- en provinciebordwisseling - als symbolieken - heb ik een voor de burgers herkenbaar en een voor de media goed vast te leggen overdrachtshandeling kunnen verwezenlijken. Openbaar Bestuur & Media; wie regeert wie?

Algemene Kabinetzaken

Verscheidene burgers wenden zich tot de CdK met een diversiteit aan klachten. Een drietal klachten heb ik mogen behandelen. In alle gevallen heb ik mij in de klacht verdiept nadat de brief aan de CdK bij de afdeling Kabinet was terechtgekomen. Naar de betrokken overheidsinstantie waarover de klacht is geuit, is een verzoek uitgegaan om informatie te verschaffen over het specifieke gebeuren (zogenaamd 'Bericht en Raad'). Na de navraag en derhalve voldoende informatie van beide actoren te hebben ontvangen, heb ik voor de CdK/CK per memo een kader, een conclusie en een advies opgemaakt.

Als medewerker van de afdeling Kabinet ben ik aanwezig geweest bij bijeenkomsten van de CdK om met hem te zorgen dat de provincie representatief op een juiste wijze naar voren komt en dat aan de verwachtingen van de aanwezigen wordt voldaan. Zoals op de nieuwjaarsreceptie van de CdK voor externen en op een themabijeenkomst voor burgemeesters over de nieuwe benoemingsprocedure voor burgemeesters. Daarnaast heb ik ook de ambassadeur van de Bondsrepubliek Duitsland, zijne excellentie dr Edmund Duckwitz,

Ik geef toe dat ik als monarchist wellicht niet geheel objectief ben.

mogen begeleiden en onderhouden voor en na zijn audiëntie bij de CdK.

Ik heb mij tevens bezig gehouden met het opstellen van correspondentie omtrent verzoeken aan het Koninklijk Huis. Het gaat hier om verzoeken aan de CdK om een bezoek te arrangeren van een lid van het Koninklijk Huis aan een instelling of evenement in een gemeente gelegen in de Provincie Zuid-Holland. Na het doorgeleiden van het verzoek aan het Koninklijk Huis is, na behandeling en reactie van het Hof, de indiener van het verzoek verwittigd over de mededeling van het Koninklijk Huis.

Mijn bevindingen

Als zeer leerzaam heb ik mijn stage bij het Kabinet van de Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland, mijnheer Jan Franssen, ervaren. Met name omdat ik feitelijk heb mogen meedraaien als medewerker van het Kabinet van de CdK en invulling heb mogen geven aan de vele taken die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Cluster Kabinetzaken. Door zelf middels een beperkt aantal voorbeeldbrieven de grote lijn te moeten vaststellen bij een bepaald probleem, heb ik mijn werk-

zaamheden als zeer concreet, nuttig maar ook realistisch ondervonden.

Voor al door het zelfstandig opstellen en begeleiden van de ceremonie omtrent de overdracht van Vianen heb ik de reële samenwerking tussen overheden en de hiërarchische werking binnen een overheid ervaren. Bijzonder eervol en educatief heb ik ook de mogelijkheid gevonden om met verschillende leden van het Koninklijk Huis in het gevolg mee te lopen en de uitnodiging voor de burgerlijke huwelijksplechtigheid van het Kroonprinselijk paar. De medewerkers van de drie Clusters het Kabinet vormde een hechte en zeer leuke groep zonder een greintje 9 tot 5 mentaliteit. Na twee dagen stage mocht ik reeds mee naar Texel voor de jaarlijkse teambuildingsactiviteit. Men eiste voor de werkzaamheden bij het Kabinet volle toewijding, het vermogen om je alras aan te passen aan nieuwe ontwikkeling en (harde) kritiek te slikken. Vooral in de eerste weken van mijn stage kostte het aanpassen aan de verwachtingen veel energie. Het gelijk in het diepe worden gegooid is danwel niet de makkelijkste weg maar wel zeer leerzaam. Het gaat er tenslotte om dat je ervaring opdoet over wat je wel en niet kan. Daarenboven heb ik geleerd hoe cruciaal de visie en werkwijze van een bestuurder is voor een overheid in het algemeen en voor zijn naaste medewerkers in het bijzonder. Ik heb respect op de wijze waarop de leden van het Koninklijk Huis en eveneens de CdK zich van hun taken kwijten. Ik geef toe dat ik als monarchist wellicht niet geheel objectief ben.

De Commissaris der Koningin mijnheer Franssen